

0-7 ani
Mici probleme
și mari
întrebări de
la A la Z
Răspunsurile unui pedopsihiatru

Dr. Stéphane Barbas

Îi mulțumesc soției mele, Chantal, pentru sprijinul activ acordat pe tot parcursul scrierii acestei cărți, pentru observațiile critice și sfaturile practice. Experiența ei de mamă și bunică, dar și pertința analizei, dată de faptul că a lucrat multă vreme în domeniul pedopsihiatriei ca asistentă medicală, mi-au fost extrem de prețioase și o fac o adevărată coautoare.

Cuvintele urmate de asterisc corespund unor teme tratate pe larg în cadrul lucrării.

cuprins

a

Adopție, 9
Agitație / Instabilitate, 12
Agresivitate, 15
Alăptare, 20
Alimentație / Apetit, 22
Animal de companie, 26
Ațașament, 29
Autism, 33
Autonomie, 33
Autoritate, 37

b

Bălbăială, 42
Boală, 45
Boală a cuiua apropiat, 50
Bullying, 53
Bunici, 56

c

Cărți, povești și basme, 61
Complexul Œdip, 64
Conflicte, 68
Copil diferit / Autism, 73
Copil precoce, 76
Copil singur la părinți, 81
Coșmaruri și pavor nocturn, 84
Cuvinte urâte, 86

d

Depresie, 90
Desen, 96
Despărțirea părinților, 101
Dezvoltare psihomotorie, 106
Dificultăți școlare, 110
Doliu, 110

e

Evaluarea de la 4 ani, 114

f

Familia recompusă, 116

Frați și surori, 121

Frici / Fobii, 129

Furie, 135

Furt, 138

g

Gelozie, 143

Gemeni, 143

Grădiniță (intrarea la), 147

h

Hiperactivitate, 153

i

Identitatea sexuală, 160

Imaginație / Realitate, 167

î

Îngrijirea copilului, 173

Întărcare, 176

Învățare timpurie și joc, 177

j

Joacă, 181

l

Limbaj, 190

Logoped, 197

m

Masturbare, 202

Mers, 206

Minciuni, 206

Moarte, 209

n

Nașterea unui frate sau a unei surori, 213

O

Obiect de atașament, 220

Oliță, 222

Opoziție, 229

P

Palma la fund, 233

Părinte singur, 237

Pedeapsă, 240

Pedopsihiatru / Psihoterapeut /
Psiholog, 244

Politețe, 251

Prieteni, 253

Protejarea copilului (și cum să se
apere singur), 257

S

Sexualitate, 262

Somn, 267

Spasmul hohotului de plâns, 274

Spitalizare, 276

Srijin educativ și mediere
familială, 282

Stimă de sine / Încredere în sine, 283

Suzetă, 289

Ș

Școală / Adaptări școlare, 293

t

Tantrumuri, 298

Televizor și jocuri video, 301

Ticuri, 304

Tulburări de învățare (dislexia,
disortografia), 307

Tulburări de limbaj, 312

V

Violență, 317

Adopție

Când să discutăm despre adopție?

Situațiile de adopție sunt, desigur, foarte diferite de la o familie la alta, ținând de trecutul, viața și vârsta copilului. Atunci când acesta este adus în noul său cămin, sunt părinți care se tem ca nu cumva copilul să nu vrea să afle de unde vine. Este însă o întrebare pe care cei mai mulți dintre copii, adoptați sau nu, și-o pun încă din faza oedipiană și este esențial să le răspundem.

Educația unui copil adoptat nu este diferită de cea a oricărui alt copil. Totuși, anumite reacții pot să nu fie la fel de spontane, din cauză că uneori vă simțiți un „parazit” în istoria personală a copilului.

Este imperativ să nu îți ascundem adopția, deoarece păstrarea secretului îți va face rău și îți va provoca suferință. Dumneavoastră, părinților, vă revine sarcina de a-i explica copilului povestea vieții sale – și, dacă e cazul, să o împărtășiți fraților săi.

- Momentul ales pentru a face acest lucru ține de intuiția dumneavoastră, de gradul de maturizare a copilului și de întrebările pe care el le pune.
- Înainte de a discuta situația lui, spuneți-i poveștile altor copii adoptați. Citiți-i o carte legată de acest subiect și faceți legătura cu povestea lui.

Înainte de 4 ani, copilul s-ar putea să nu-și înțeleagă prea bine situația, dar asta nu înseamnă că trebuie să așteptați prea mult până să abordați subiectul.

- Întrebați-vă ce anume vă face să fiți reticent: poate credeți că nu o să se împace cu ideea, poate vă temeți că nu o să vă mai iubească.
- Prezentarea adevărului este necesară atât pentru el, cât și pentru dumneavoastră, cu atât mai mult cu cât este posibil ca el să bănuiască faptul că i se ascunde ceva. Dacă-i vorbiți limpede despre situația sa, îi confirmați lucrurile care îl apăsau (mai mult sau mai puțin) și îi spulberați confuzia.

E mai bine să nu așteptăm criza oedipiană (vezi „Complexul lui Œdip”) de la 5 ani, moment în care orice copil își pune întrebări legate de familia sa.

Perioada oedipiană va oferi ocazia de a-i reaminti că este interzis să te măriți cu tata sau să te însori cu mama,

fenomen care stă la baza oricărei filiații. Răspunsurile pe care trebuie să le dăm copiilor adoptați nu diferă de cele oferite tuturor copiilor la această vârstă.

Vă întreabă de unde vin bebelușii.

Este o întrebare firească și poate reprezenta prilejul pentru a-i oferi explicații despre filiația biologică și cea afectivă.

- Atunci când pune o astfel de întrebare, copilul vrea un răspuns la curiozitatea sa naturală, dar și la nedumerirea lui personală: „de unde vin eu?”. El așteaptă să-i vorbiți despre dorința dumneavoastră de a fi părinți. Iar dorința de a fi părinte este aceeași, chiar și pentru un copil adoptat.
- **Povestirile pentru copii, basmele, cărțile adaptate pentru fiecare vârstă vă pot ajuta să găsiți răspunsul pentru anumite întrebări.** Aceste cărți sunt mai folositoare părinților decât copiilor, pentru că nimic nu poate înlocui cuvintele rostite de părinți.

Vrea să știe de unde vine.

Vă întrebați dacă nu cumva copilul va vrea să-și regăsească într-o bună zi familia naturală și ezitați să-i vorbiți despre asta, de teamă să nu-i stârniți o asemenea dorință.

- Când copilul este încă mic, nu vă gândiți că lucrurile se vor petrece într-un anume fel, ci dați-i întotdeauna răspunsuri simple și reale.
- La vârsta școlară, întrebările care țin de originea sa și cele care privesc sexualitatea se transformă în dorință de a învăța. Fără îndoială, el va fi realizat deja faptul că nu vă seamănă și, eventual, își va fi dat seama că s-a născut într-o